

Рис. 1. Елементи програмного забезпечення аналізу фінансового стану підприємства
Джерело: [2]

- пакети прикладних програм загального призначення (використовуються для обробки даних, вибору напряму дослідження залежно від вимог користувачів, розрахунок фінансових коефіцієнтів (показників) для виявлення інтегральної оцінки фінансового стану);
- спеціальні програми аналізу фінансового стану (їх за розробленою блок-схемою можуть розробити експерти-програмісти).

Таким чином, розроблена система враховує наявні вихідні дані (фінансову звітність і програмне забезпечення) та дозволяє значно скоротити затрати робочого часу на проведення аналізу, чим прискорює процес прийняття управлінських рішень і дозволяє оперативно реагувати на зміни в структурі активів з метою підвищення ефективності функціонування та поліпшення результативності діяльності господарюючого суб'єкта.

Література

1. Оптимізаційні методи та моделі в підприємницькій діяльності: Навчальний посібник / Волонтир Л. О., Потапова Н. А., Ушкаленко І. М., Чіков І. А.. Вінниця: ВНАУ, 2020. 404 с.
2. Шматковська Т. О., Мазуркевич Л. Є. Оцінювання сучасних тенденцій та шляхи покращення автоматизації обліково-аналітичного процесу суб'єктів господарювання. *Вісник Запорізького національного університету*. 2015. 1(25). С. 88–97.

УДК 332:330.341

РОЗПОДІЛ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ ЗА ІННОВАЦІЙНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ

Т. Ю. Фурман

Інноваційний потенціал вважається визначальним для конкурентоспроможності регіону у короткостроковому періоді та впливає на формування і розвиток конкурентних переваг у довгостроковому періоді. «Інноваційний потенціал регіону – сукупність наявних

у регіоні інтелектуальних, трудових, технологічних, науково-виробничих ресурсів з відповідним інфраструктурним забезпеченням, які за умови їх ефективного використання (поєднання) сприяють прийняттю та впровадженню нових технологічних рішень» [1]. Таким чином, інноваційний потенціал регіону відображає спроможність і готовність регіону здійснювати ефективну інноваційну діяльність, використовуючи наявні ресурси та інфраструктуру створювати інноваційний продукт.

Регіони та території України відрізняються різним рівнем інноваційного потенціалу, що повинно враховуватись при розробці та впровадженні регіональних стратегій розвитку, а також інших стратегій та програм.

Для диференціації регіонів України за інноваційним потенціалом було розраховано інтегральну оцінку інноваційної привабливості на основі офіційних статистичних даних. З цією метою обрано такі показники: 1) x_1 – кількість організацій, які здійснювали НДР, одиниць [2, с. 13]; 2) x_2 – кількість інноваційно активних промислових підприємств, одиниць [2, с. 73]; 3) x_3 – витрати на інновації промислових підприємств, млн грн [2, с. 78] та 4) x_4 – обсяг реалізованої інноваційної промислової продукції (товарів, послуг), млн грн [2, с. 93]. Обрані показники є стимуляторами. Різні одиниці виміру та різна розмірність даних показників обумовлює необхідність їх попередньої стандартизації, яку виконаємо за формулою (1). Для показників-стимуляторів часткові коефіцієнти, які в подальшому будуть зведені у інтегральну оцінку, можна розрахувати за формулою (2).

$$z_{ij} = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{\sigma_j} \quad (1)$$

$$k_{ij} = \frac{z_{ij} - z_{\min}}{z_{\max} - z_{\min}} \quad (2)$$

де z_{ij} – стандартизоване значення j -го показника для i -го регіону;

x_{ij} – значення j -го показника для i -го регіону;

$\bar{x}_j$ – середнє арифметичне значення j -го показника;

σ_j – середнє квадратичне відхилення j -го показника;

k_{ij} – частковий коефіцієнт по відповідному показнику;

$z_{\min}$, $z_{\max}$ – відповідно мінімальне та максимальне значення стандартизованого відповідного показника.

Для отримання інтегральної оцінки використаємо узагальнення часткових коефіцієнтів за середньою арифметичною простою (табл. 1). Такий метод має певні недоліки: не враховує вагомості кожного окремого показника і будь-яке погіршення однієї часткової оцінки компенсується за абсолютною величиною покращенням іншої часткової оцінки. Проте, такий підхід дозволяє уникнути проблеми визначення ваг кожного показника, що відбувається методами експертних оцінок.

Таблиця 1

Розрахунок інтегральної оцінки інноваційної привабливості регіонів

Регіони	Статистичні показники				Стандартизовані показники				Часткові коефіцієнти				Інтегральна оцінка
	X1	X2	X3	X4	Z1	Z2	Z3	Z4	K1	K2	K3	K4	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Вінницька	18	28	832,2	660,7	-0,296	-0,131	0,323	-0,249	0,036	0,193	0,223	0,044	0,124
Волинська	6	11	93,1	219,4	-0,474	-0,810	-0,583	-0,405	0,000	0,037	0,021	0,014	0,018
Дніпропетровська	57	64	2217,0	1078,1	0,282	1,307	2,019	-0,103	0,153	0,523	0,600	0,073	0,337
Донецька	21	27	1399,7	14689,7	-0,252	-0,171	1,018	4,681	0,045	0,183	0,377	1,000	0,401
Житомирська	6	24	191,5	274,4	-0,474	-0,291	-0,462	-0,385	0,000	0,156	0,048	0,018	0,056
Закарпатська	10	9	44,6	138,8	-0,415	-0,890	-0,642	-0,433	0,012	0,018	0,008	0,009	0,012

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Запорізька	27	47	681,7	2801,8	-0,163	0,628	0,138	0,503	0,063	0,367	0,182	0,190	0,200
Івано-Франківська	14	22	230,7	141,9	-0,356	-0,371	-0,414	-0,432	0,024	0,138	0,059	0,009	0,057
Київська	28	41	354,5	990,5	-0,148	0,388	-0,263	-0,134	0,066	0,312	0,092	0,067	0,134
Кіровоградська	10	20	138,3	977,4	-0,415	-0,451	-0,527	-0,138	0,012	0,119	0,033	0,066	0,058
Луганська	13	11	26,7	461,0	-0,370	-0,810	-0,664	-0,320	0,021	0,037	0,003	0,031	0,023
Львівська	69	44	342,3	871,9	0,459	0,508	-0,278	-0,175	0,189	0,339	0,089	0,059	0,169
Миколаївська	22	22	931,6	957,2	-0,237	-0,371	0,444	-0,145	0,048	0,138	0,250	0,065	0,125
Одеська	51	33	197,6	722,2	0,193	0,069	-0,455	-0,228	0,135	0,239	0,050	0,049	0,118
Полтавська	17	32	749,1	314,4	-0,311	0,029	0,221	-0,371	0,033	0,229	0,200	0,021	0,121
Рівненська	12	20	29,0	7,4	-0,385	-0,451	-0,661	-0,479	0,018	0,119	0,004	0,000	0,035
Сумська	13	23	876,7	732,2	-0,370	-0,331	0,377	-0,224	0,021	0,147	0,235	0,049	0,113
Тернопільська	9	29	268,1	153,4	-0,430	-0,091	-0,369	-0,428	0,009	0,202	0,069	0,010	0,072
Харківська	139	116	672,2	3583,3	1,496	3,385	0,127	0,778	0,399	1,000	0,179	0,244	0,455
Херсонська	21	13	83,9	453,5	-0,252	-0,730	-0,594	-0,322	0,045	0,055	0,019	0,030	0,037
Хмельницька	9	10	15,7	220,0	-0,430	-0,850	-0,678	-0,404	0,009	0,028	0,000	0,014	0,013
Черкаська	16	30	84,5	1016,1	-0,326	-0,051	-0,593	-0,125	0,030	0,211	0,019	0,069	0,082
Чернівецька	13	7	15,4	26,9	-0,370	-0,970	-0,678	-0,472	0,021	0,000	0,000	0,001	0,006
Чернігівська	10	11	61,0	682,8	-0,415	-0,810	-0,622	-0,242	0,012	0,037	0,012	0,046	0,027
Київ	339	88	3684,1	2089,8	4,460	2,266	3,816	0,253	1,000	0,743	1,000	0,142	0,721
Середнє значення	38	31,3	568,8	1370,6	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Середнє квадратичне відх	67,5	25,0	816,3	2845,4	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Як видно з таблиці статистичні показники та інтегральна оцінка інноваційної привабливості регіонів мають значну варіацію, що свідчить про суттєву відмінність регіонів України за інноваційним потенціалом. Це підтверджується і коефіцієнтами варіації, які також свідчать про не типовість середніх значень статистичних показників.

З викоистанням огіви було проведено візуальний аналіз ранжиру регіонів України за значенням інтегральної оцінки інноваційного потенціалу, що дозволило визначити кількість груп та їх межі (табл. 2).

Таблиця 2

Розподіл регіонів України за інтегральною оцінкою інноваційної привабливості

Група	Інтегральна оцінка	Регіони	Кількість регіонів	Середня інтегральна оцінка
I	До 0,05	Чернівецька, Закарпатська, Хмельницька, Волинська, Луганська, Чернігівська, Рівненська, Херсонська	8	0,02
II	0,05-0,10	Житомирська, Івано-Франківська, Кіровоградська, Тернопільська, Черкаська	5	0,07
III	0,10-0,15	Сумська, Одеська, Полтавська, Вінницька, Миколаївська, Київська	6	0,12
IV	0,15-0,50	Львівська, Запорізька, Дніпропетровська, Донецька, Харківська	5	0,31
V	0,50 і більше	Київ	1	0,72
Разом	x	x	25	0,14

Аналіз отриманих результатів дозволяє зробити висновки, що найвищий рівень інноваційного потенціалу, який значно відрізняється від інших регіонів, залишає за собою столиця України, де зосереджені значні наукові та промислові ресурси. Високим рівнем інноваційного потенціалу відзначаються регіони, у яких частка промислової продукції у ВРП найвища (що буде проаналізовано у наступних доповідях).

Розробка державної регіональної політики, направленої на забезпечення інноваційного потенціалу, є запорукою збалансованого розвитку регіонів України, створення умов для стимулювання активності інноваційних процесів. Проведена нами за описаною методикою на підставі статистичних показників інтегральна оцінка регіонів дозволяє зробити висновки щодо їх суттєвої неоднорідності за інноваційним потенціалом. Найвищим рівнем інноваційного потенціалу, а отже і інноваційної привабливості, характеризуються регіони, в яких частка промислової продукції у структурі ВРП є найвищою.

Література

1. Порядок розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 р. № 932. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/932-2015-%D0%BF/ed20181117#n62>

2. Статистичний збірник «Наукова та інноваційна діяльність України», 2019 / Відповідальний за випуск Кузнецова М. С. Київ : Державна служба статистики України, 2020. 99 с.

УДК 82:176.8

ВІД ПЕРЕВІРКИ НА ПЛАГІАТ ДО КУЛЬТУРИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

І. В. Хаджинов

Аналізуючи практику європейської академічної культури та культури якості освіти, звертає на себе увагу той факт, що в Європі, починаючи зі школи, учні виконують завдання і отримують знання, які можуть бути корисними для них у повсякденній практиці. Розуміння практичної цінності знань, взаємозумовленість їх рівня та можливості подальшого отримання достойного місця роботи, а як наслідок, і високого рівня якості життя, спонукає їх сумлінніше ставитися до виконання завдань, до самопідготовки та відмови від списування. За мету ставиться набуття конкурентоспроможних знань, умінь та навичок.

Орієнтація на практичне застосування знань спонукає до роздумів і є гарним стимулом для відповідального ставлення студента до навчання. Спроби шахрайства одразу викликають осуд з боку інших студентів, що є дуже впливовим чинником.

Практика показує, що економічно розвинені країни мають високий рівень освіти, науки та академічної доброчесності. Безумовно, академічна доброчесність впливає на цінності, які закладаються під час навчання у вищій школі. Кожен представник наукової спільноти та представник студентства має усвідомлювати, що досягнення успіху кожного і всієї країни – важка і наполеглива праця. Академічна доброчесність збільшує вимоги і до підготовки викладача. Це формування індивідуальних завдань для кожного студента, їх практична спрямованість, інформаційний супровід індивідуальної роботи студента, можливість надавати консультації та корегувати завдання дистанційно, бути постійно на зв'язку.